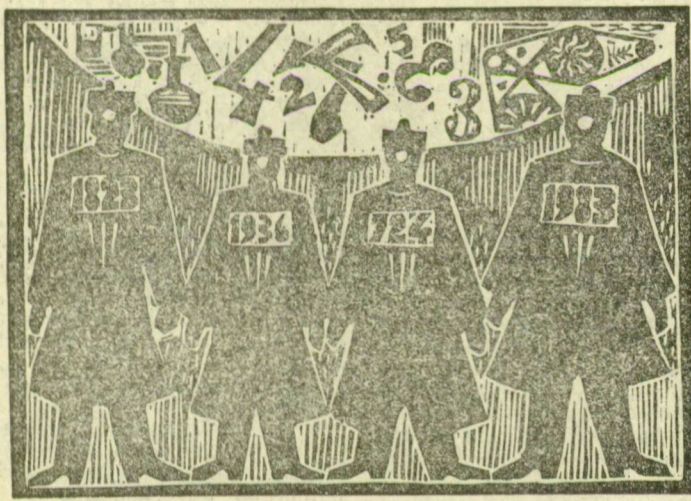
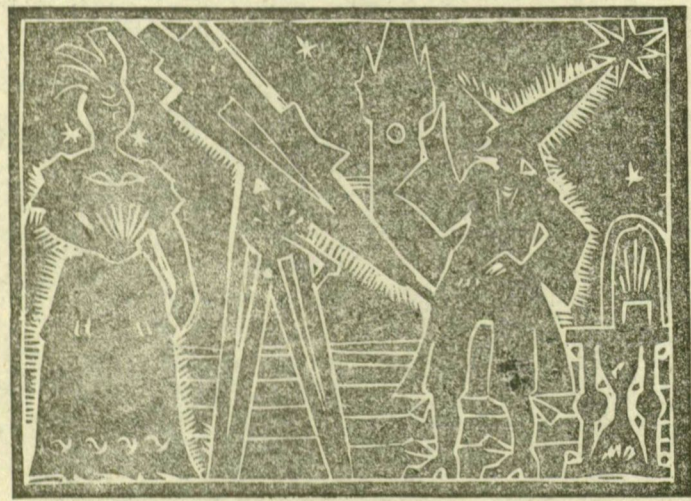
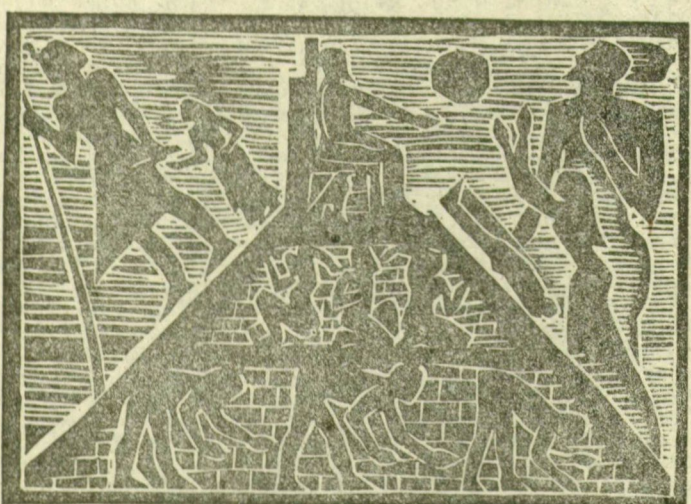
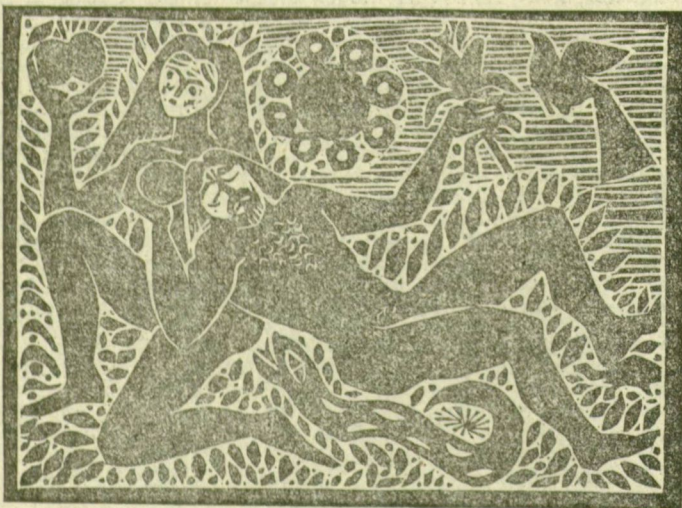

Az ember tragédiája

Papp György metszetei

A valóság alapján, az igazságkeresés szándékával

Győri Imre megnyitója az I. Táblakép-festészeti Biennálén

A szegedi fesztivál sok-sok rendezvénye között kiemelkedő jelentőségű az első ízben megrendezett táblakép-festészeti biennále. A többi képzőművészeti műfajok rendszeresített seregszemléjéhez — mint például a pécsi kisplasztikai, a miskolci grafikai, a szombathelyi textilbiennalékhoz — felsorakozva, az idén először nyitotta meg kapuit a legnépesebb mezőnyt felmutató táblakép-festészeti biennále. Jó helyre tette székhelyét ez a bemutató, és fontos missziót tölt be szakmán belül és a közönség körében egyaránt.

A műtermek küzdelmes hétköznapjaiban született alkotásoknak ez az ünnepi demonstrációja nem egyszerű díszelés csupán. Fontos feladatot lát el azáltal, hogy bő, csaknem teljes áttekintést nyújt az utóbbi évek legjobb festészeti eredményeiről, hiteles, szemléltető tájékoztatást ad a műfaj jelenlegi állapotáról, közönségnek, szakmának és kritikának. Így mással nem pótolható módon segíti elő nemzeti kultúránk e területének önismertét. Ilyen önismeret, számadás, megismertetés nélkülözhetetlen a tisztán látáshoz, a továbblépéshez. E rendezvény jelentőségét növeli továbbá folyamatossága. Azáltal, hogy időről időre bemutatja az alkotómunka új eredményeit, gyümölcseit, eleven párbeszédet biztosíthat közönség és művészek között. Erre szükség van, mert társadalmi kapcsolatot nélkül elsorvad a művészet, sőt társadalmi érzékenység és kapcsolat nélkül nincs is igazi művészet. Még inkább érvényes ez az igazság a mi közösségi társadalmunkban. A szocialista kultúra ereje tömegességében van. Ez a tömegesség pedig a vizuális művészeti kultúrában csakis a rendszeres találkozások, kölcsönhatások révén jöhet létre. Eppen ezért mondhatjuk el, hogy ez a biennále sem szakmai belügy, hanem mindenekelőtt fontos művelődéspolitikai feladatot teljesítő rendezvénysorozat.

Szegednek, mint a táblakép-festészeti biennalé székhelyének megválasztása is sikeres. Elismerése ez a több mint húsz éve működő — és a jövőben is két biennalé között rendszeresen megrendezésre kerülő — nyári tárlatok eddigi erőfeszítéseinek, eredményeinek. A szegediek már jó ideje számolnak azzal, hogy az emberek jelentős részénél természetes igénnyé vált és válik a tartalmas pihenés és szórakozás vágya. A Szegedi Ünnepi Hetek programkínálata jól szemlélteti ezt. Az új rendezvénysorozat tovább növeli Szegednek a kultúra, a művészetek terén betöltött kisugárzó szerepét. Ez az országos rendezvény irányítóként szolgál a dél-alföldi művészklubok számára is. Alattala részesei lehetnek a magyar képzőművészeti vérkeringés fő áramainak, naprakész információkkal rendelkezhetnek a fővárosi és vidéki képzőművészcsoporthoz törekvéseiről, munkájuk tartalmáról, annak színvonaláról. Szerencsés a hely megválasztása azért is, mert Szeged nyáron más fontos kulturális események színtere is. Ezért nagy a bel- és külföldi idegenforgalma, jelentős a vendégjárás. A biennalé vállalásával nemcsak hazai képzőművészeti életünknek tesz jó szolgálatot a város, hanem — a kiállítás magas szakmai színvonalával — biztosíthatja ezt — öregbítheti e téren is jó hírünket a világban.

Hogy mit képvisel a kiállítás? — ezt a látogatók és a kritika minősítheti. Elmondhatjuk, hogy a legtöbb művészt tömörítő, legnagyobb számú művet produkáló műfaj országos seregszemléjét nagy várakozás előzte meg. Úgy tűnik, hogy a várakozásnak megfelelő a tárlat. A rendezők nem törekedtek előre megkonstruált sablonok szerinti válogatásra. Fő céljuk a műben rejlő értékek alapján történő kiválasztás volt, amiből művész és közönség egy-

EIGEL ISTVÁN: BERNÁTH

aránt profitálhat. A tárlaton látható művek többségét valamiféle valóságon alapuló igazságkeresés szándéka jellemzi és minősíti. Természetesen nem a stiláris, külsőséges hasonlóság jegyében. Egymástól erősen különböző, eltérő egyéniségek műveit sorakoztatják fel a falakon, változatos, gazdag csoportosításban. Ez ma már nem is lehet másképpen. Művelődéspolitikánk serkenti, elvárja a sokszínűséget. Ezért lehet itt jelen a szocialista elkötelezett művészet, az agitativ expresszív megjelenítés, a halk, lírai bensőséges vallomás, a tartalmi és tematikai változatosság, s a műfaj kifejezési eszközeit bővíteni szándékozó kísérlet is. Azaz: az alkotói egyéniségek széles skálája. Így tükrözi a tárlat korunkat, társadalmunkat a festészet sajátos eszközeivel, életünknek másképpen, más kifejezési formákkal ki nem mondható szépségeit, drámáit, problémáit, kérdéseit. Úgy vélem, mindent magas művészi színvonalon.

A magas művészi minőség mutatja az is, hogy kulturális kormányzatunk az állami mecenatúra jogán, jelentős összegért vásárolt az állami gyűjtemények számára a kiállított művekből, élve a beszerzés legnyitottabb és legdemokratikusabb módszerével. Az alkotók munkájának elismerése jut kifejezésre, abban is, hogy az ideai kiállításon először talált gazdára a Művelődési Minisztérium és a Magyar Népközvetítő Társaság Művészeti Alapjának díja a kiemelkedő művel jelentkező festők között. Ezenkívül még öt díj és két munkajutalom került méltó kezekbe.

Azt hiszem, a képzőművész-társadalom tagjai, a festők is tisztában vannak azzal, hogy a kiállítássorozat elindításában nagy szerepet vállalt a Művelődési Minisztérium és Szeged városa. A létrehozók a folytatást, a jövőt illetően sem kívánják csökkenteni erőfeszítéseiket. Az alkotókat arra kéri, hogy a szervezőknek az ügy mellé állását méltánvolva, a jövőben is legjobb teljesítményeikkel képviseljék a festészetet Szegeden, éljenek a nyilvánosságnak most megteremtett új lehetőségével, alkotásaikat tárják a közönség elé. A művelődési kormányzat természetesen igényeket is támaszt. Mit vár és remél a kulturális kormányzat — de hozzátehetem, egész népünk — a művészet alkotóitól, művektől, a művészettől? Azt, hogy még jobban számoljanak azzal a világgal, amelyben élünk, számoljanak azzal a helyzettel, amelyben előre akarunk és előre fogunk lépni hazánk boldogulásának útján. Segítsék elő, hogy növekedjen a kultúra, a művészet iránt fogékonyak köre, csökkenjen a giccs és az izléstelenség tábora. Legyenek még inkább tudatában, hogy a művészet műhelyei, az

alkotók műveikkel jó vagy rossz irányban befolyásolni tudják a társadalom ideológiai, politikai arculatát, műveltségi szerkezetét, az emberek értékvilágát, erkölcsét és izlését.

Most, amikor növekszik az emberek szabad ideje, a művészetnek is nagy a felelőssége abban, hogy segítsen a szabad idő nemcsak egyszerűen hasznos eltöltésében, hanem értelmes, az embereket gazdagító felhasználásában. Most, amikor egész társadalmunk életében kikerülhetetlenül a minőség igénye fogalmazódik meg, sokat tehetnek azért a művészek is, hogy felbresszék az igényességet, a kezdeményező-képességet és az aktivitást, erősítsék, edzzék az ellenálló-képességet, növeljék a tetterőt, segítsék az egyes embert öntudatra ébredésében, a jó és a szép felismerésében. Ez minden művészeti ágazatra, műfajra érvényes — még akkor is, ha a képzőművészet ezt a hatást kevésbé direkt módon fejtheti ki, mint például az irodalom és a filmművészet. De ellenkező hatást is előidézhetnek: a távlatvesztést, a pesszimizmust, a cinizmust, elidegeníthetik az embertől az útjat, a szépet, a kulturális értékeket. Röviden szólva, azt várja a művelődési kormányzat, hogy az alkotás emberei segítsék elő a 11-11 évtized legfontosabb művelődéspolitikai feladatainak valóra váltását, amiről pártunknak ez évben megrendezett ideológiai konferenciája ekképpen szövegezte: „Mindenekelőtt olyan kultúrára van szükségünk, amely jobban épít a nép érdeklődésére, érdeklődésére, aktivitására, illetve amelyik ezt szélesebben bontakoztatja ki; amelyik értékelt és demokratikus, sokszínű, de eszmei arculatát tekintve egységesülően humanista, szocialista tartalmú. A szocialista művelődés e típusának kiszélesítése termékenyítően hatna vissza a társadalmi és gazdasági fejlődésre, megkezdett reformjaink folytatására és mindennek révén a társadalom szocialista vonásainak erősítésére.”

Eppen ez napjaink legégetőbb kérdése. A háború és a béke, a nemzetközi feszültség és az enyhülés nagy csatájában népünk szava akkor jelent nagyobb súlyt és hatásosabb beleszólást az alkotó béke javára, ha építő feladatainkat úgy végezzük, a társadalom gazdasági-politikai egyensúlya úgy valósul meg, hogy tovább erősödjön hazánkban a szocialista vonások, csökkenjen a múlt visszahúzó, kedvezőtlen arányai. Meggyőződésem, hogy az első táblakép-festészeti biennalé — és az ezt követők — hivatásukat betöltve, ebbe az irányba munkálnak, jól szolgálják közművelődésünket, kultúrpolitikánkat, vagy ami ezzel egyet jelent: egész népünk kulturális jellemelkedését.